

Anonimizált változat

Fordítás

C-249/19-1

C-249/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. március 25.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunalul București (Románia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. február 11.

Felperes az elsőfokú eljárásban és fellebbező:

JE

Alperes az elsőfokú eljárásban és ellenérdekű fél:

KF

[omissis]

**TRIBUNALUL BUCUREȘTI – SECȚIA A IV-A CIVILĂ (bukaresti
törvényszék, negyedik polgári tanács, Románia)**

[omissis]

2018. február 11-i nyilvános tárgyalás

[omissis]

Nyilvántartásba vették a házasság felbontása és kiskorú [gyermek] elhelyezése tárgyában JE [omissis] – mint fellebbező és az elsőfokú eljárásban felperes – által KF-fel – mint ellenérdekű féllel és az elsőfokú eljárásban alperessel – szemben előterjesztett fellebbezéssel kapcsolatos ügyet.

[omissis]

AZ ELJÁRÓ BÍRÓSÁG

a jelen ügyben eljárva a következőket állapítja meg:

I. A jogvita tárgya. Releváns tényállás.

1. Az elsőfokú eljárásban felperes JE a Judecătoria Iașihoz (jászvásári helyi bíróság, Románia) [omissis] 2016. október 13-án benyújtott keresete révén az alperes KF-fel szemben a [eredeti 1. o.] házasság felbontása iránti kérelmet terjesztett elő, amelyben kérte a felek házasságának felbontását és a felperes házasságkötés előtt viselt neve ismételt felvételének engedélyezését, a[z] [omissis] kiskorú lánygyermekkel kapcsolatos közös szülői felügyelet gyakorlásának elrendelését, a kiskorú lánygyermeknek Olaszországban, az édesanyjánál történő elhelyezését, az alperesnek tartásdíj, valamint az eljárási költségek megfizetésére kötelezését.
2. A felperes a kereset indokolásában rögzítette, hogy a felek 2001. szeptember 2-án, Jászvásárban kötöttek házasságot és ebből a kapcsolatból 2005. június 23-án Veronában (Olaszország) megszületett a[z] [omissis] kiskorú lánygyermek.
3. A Judecătoria Iași (jászvásári helyi bíróság) 2017. május 31-i [omissis] polgári ítéletével a jogvita rendezésével kapcsolatos hatáskörének hiányát állapította meg a Judecătoria Sectorului 5 București (bukaresti ötödik kerületi bíróság, Románia) javára; a jogvitát a Judecătoria Sectorului 5 Bucureștinél (bukaresti ötödik kerületi bíróság) 2017. augusztus 9-én vették nyilvántartásba.
4. A Judecătoria Sectorului 5 Bucureștinél (bukaresti ötödik kerületi bíróság) a 2017. november 21-i tárgyaláson helyt adott annak a kifogásnak, amely a szülői felelősséggel és a[z] [omissis] kiskorú lánygyermek tartásának kötelezettségével kapcsolatos kereseti kérelmeket illetően a román bíróságok általános joghatóságának hiányára vonatkozott.
5. A Judecătoria Sectorului 5 București (bukaresti ötödik kerületi bíróság) a 2018. február 20-i [omissis] polgári ítélettel a keresetet mint megalapozatlant elutasította; ezt a következőképpen indokolta:
6. A bíróság annak megállapítását követően, hogy a házasság felbontása iránti kérelem Judecătoria Sectorului 5 București (bukaresti ötödik kerületi bíróság) elé terjesztésének időpontjában a felek szokásos tartózkodási helye Olaszországban volt (mivel a felek már hosszú ideje [omissis] Olaszországban éltek a szóban forgó bíróság előtti eljárás megindítását megelőzően is), arra a következtetésre jutott, hogy közvetlenül alkalmazható a [házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i] 2201/2003/EK [tanácsi] rendelet és [a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i] 1259/2010/EK [tanácsi] rendelet, amelyek kizárják az általános joghatóságra

vonatkozó román eljárásjogi rendelkezéseknek és a [román] polgári törvénykönyv házasság felbontására alkalmazandó jog meghatározására vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását.

7. Az eljáró bíróság annak megállapítását követően, hogy a román bíróságok a házasság felbontására általános joghatósággal rendelkeznek [a 2201/2003/EK rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja], valamint hogy a házasság felbontására a Judecătoria Sectorului 5 (bukaresti ötödik kerületi bíróság) rendelkezik illetékességgel, arra a következtetésre jutott, hogy az 1259/2010/EK rendelet 8. cikkének a) pontjával összhangban a jogvitára az olasz jogot kell alkalmazni, mivel a felek szokásos tartózkodási helye Olaszországban van. Az eljáró bíróság ezzel kapcsolatban úgy ítélte meg, hogy az 1259/2010 rendelet 8. cikkének a) pontjában előírt kritériumok között hierarchia áll fenn oly módon, hogy az első kritérium feltételeinek teljesülése esetén a többi kritérium alkalmazása kizárt, ugyanakkor megjegyezte, hogy az 1259/2010 rendelet (10) preambulumbekzdése szerint a házasság felbontása iránti perekre az említett rendelet kollíziós jogi normái által meghatározott jogot kell alkalmazni.
8. Az eljáró bíróság úgy ítéli meg, hogy a házasság felbontása a [Legge 1° dicembre 1970, n.898 „Disciplina dei casi di scioglimento del matrimonio” {a házasság felbontása eseteinek szabályozásáról szóló, 1970. december 1-jei 898. sz. olasz törvény; a továbbiakban: 898/1970. sz. törvény}] 3. cikkében előírtaktól eltérő okokból kizárólag akkor kérhető, ha a házastársak különváltak, feltéve hogy a különválást bíróság állapította meg vagy [eredeti 2. o.] rendelte el és a különválástól a házasság felbontása iránti kérelem bíróság elé terjesztésének időpontjáig legalább három év telt el.
9. Az eljáró bíróság a felperes kérelme szövegének vizsgálata során úgy ítélte meg, hogy a házasság felbontásának a felperes által hivatkozott okai nem szerepelnek a házasság felbontása eseteinek szabályozásáról szóló 898/1970. sz. törvény 3. cikkében, és az sem bizonyított, hogy létezik a felek különválását megállapító bírósági határozat. Az eljáró bíróság nem fogadta el azt az érvet, amely szerint az olasz jogi szabályozás pusztán különélést tesz szükségessé, mivel a 898/1970. sz. törvény 3. cikke 1. bekezdése 2) pontja b) alpontjának szövege kifejezetten a bíróság által jóváhagyott vagy elrendelt különválást említi, ami bírósági eljárás lefolytatását foglalja magában.
10. Mivel a román jogi szabályozás a különválási eljárásról nem rendelkezik, ezt azt eljárást az olasz bíróságok előtt kell lefolytatni, következésképpen elfogadhatatlan minden, az e tárgyban a román bíróságok elé terjesztett kérelem.
11. A felperes ezen ítélet, valamint az említett közbenső határozatok ellen fellebbezést terjesztett elő, amelyben azt kérte, hogy a bíróság adjon helyt az ekként előterjesztett kérelemnek. A fellebbező a fellebbezésének alátámasztása céljából arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint az 1259/2010 rendelet 8. cikkében előírt kritériumok vagylagosak. Emellett előadja, hogy pontosította a kérelmét azzal, hogy az elsődleges kereseti kérelmében a különválás megállapítását az

[élet]közösség ebből következő megszüntetésével, az olasz anyagi jog alapján kéri, másodlagosan pedig a házasság felbontását kéri. Ezenfelül a fellebbező rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a román polgári törvénykönyv 2600. cikke (2) bekezdésének rendelkezéseit kellett volna alkalmaznia; e rendelkezések értelmében, ha az így meghatározott külföldi jog nem rendelkezik a házasság felbontásáról vagy azt rendkívül korlátozott feltételek mellett teszi lehetővé, a román jogot kell alkalmazni abban az esetben, ha a házasság felbontása iránti kérelem előterjesztésének időpontjában a házastársak egyike román állampolgár vagy Romániában rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel. A fellebbező ezért azzal érvel, hogy mivel az olasz jog a házasság felbontásának feltételeit korlátozza, a román anyagi jogot kell alkalmazni; az elsőfokú bíróság mindazonáltal nem foglalt állást a fent említett kérelmet illetően. Ezenfelül a fellebbező megjegyzi, hogy amennyiben az olasz anyagi jogot kell alkalmazandónak tekinteni, úgy véli, hogy jogellenes az elsőfokú bíróság határozata, amely szerint megalapozatlan a különválás megállapítása iránti kérelem, mivel a bíróság megállapította, hogy a jelen ügyben az olasz anyagi jogot kell alkalmazni; az olasz anyagi jog a különválás intézményéről a Codice civile italiano (olasz polgári törvénykönyv) 150. és 151. cikkében és a – [legge 6 maggio 2015, n.55, Disposizioni in materia di scioglimento o di cessazione degli effetti civili del matrimonio nonché di comunione tra i coniugi {a házasság felbontásáról és a házasság polgári jogi joghatásainak, valamint a házastársak életközösségének megszűnéséről szóló, 2015. május 6-i 55.sz. törvény}] által módosított – 191. cikkének 2. bekezdésében rendelkezik.

12. A fellebbező emellett pontosította, hogy az olasz jog rendelkezéseire tekintettel álláspontja szerint a jogvitában az 1259/2010 rendelet 10. cikkének első mondatát kell alkalmazni, mivel a román polgári törvénykönyv 2600. cikkének (2) bekezdése valójában az 1259/2010 rendelet 10. cikke rendelkezéseinek a [eredeti 3. o.] a román jogi szabályozásba történő átültetését képezi. A fellebbező emellett az 1259/2010 rendelet 12. cikkének rendelkezéseire hivatkozott abban az értelemben, hogy az olasz jog alkalmazása nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az eljáró bíróság országának közrendjével, ezért ki kell zárni a rendszerint alkalmazandó külföldi jog alkalmazását és a házasság felbontására vonatkozó román jog alkalmazását.

II. A jelen ügyben alkalmazandó nemzeti rendelkezések. A releváns nemzeti ítélkezési gyakorlat

13. A román polgári törvénykönyv VII. könyvének „Nemzetközi magánjogi rendelkezések” [címet viselő] I. címében [szereplő] 2557. cikkének (3) bekezdése szerint „[e] könyv rendelkezései annyiban alkalmazandók, amennyiben azok a nemzetközi egyezmények, amelyeknek Románia a részese, az uniós jog vagy a különös jogszabályok rendelkezései más rendelkezések alkalmazását nem írják elő”.

14. Ami a releváns nemzeti ítélkezési gyakorlatot illeti, a román bíróságok állandó gyakorlatukban a hasonló tényállásokra közvetlenül alkalmazzák az 1259/2010 rendeletet, valamint az Európai Unió Bíróságának az 1259/2010/EK rendelet értelmezésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát. Hasonlóképpen, a különválás iránti kérelem tárgyában eljáró román bíróságok úgy ítélték meg, hogy ez a kérelem elfogadhatatlan, mivel a román jog ilyen eljárásról nem rendelkezik, és megállapították, hogy a házasság felbontása iránti kérelem idő előtti abban az esetben, ha úgy terjesztenek közvetlenül a házasság felbontása iránti kérelmet a bíróságok elé, hogy az olasz bíróságok előzetesen nem rendelték el a különválást. A román bíróságok a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező kérdéssel kapcsolatban korábban nem fordultak a Bírósághoz és jelenleg a Bíróság előtt nincs folyamatban olyan előzetes döntéshozatal iránti kérelem, amelynek tárgyát hasonló tényállás mellett az 1259/2010 rendelet 10. cikkének értelmezése képezné.
15. A román polgári törvénykönyv 2600. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében „(2) Ha az így meghatározott külföldi jog nem teszi lehetővé a házasság felbontását vagy azt rendkívül korlátozott feltételek mellett teszi lehetővé, a román jogot kell alkalmazni abban az esetben, ha a házasság felbontása iránti kérelem előterjesztésének időpontjában a házastársak egyike román állampolgár vagy Romániában rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel. (3) A (2) bekezdés szerinti rendelkezéseket abban az esetben is alkalmazni kell, ha a házasság felbontását a házastársak által választott jog szabályozza”.
16. [omissis]

III. Az uniós jog jelen ügy szempontjából relevánsnak minősülő rendelkezései

17. Az 1259/2010 rendelet „A felek jogválasztása hiányában alkalmazandó jog” címet viselő 8. cikke szerint „[a]z 5. cikk szerinti jogválasztás hiányában a házasság felbontására és a különválásra azon állam joga alkalmazandó: a) amelyben a bírósághoz fordulás időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye található; vagy ennek hiányában b) amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye található, amennyiben ez **[eredeti 4. o.]** a tartózkodási hely a bíróság megkeresésétől számított egy évnél nem régebbi időpontban szűnt meg, és amennyiben a bírósághoz fordulás időpontjában az egyik házastárs még mindig ebben az államban tartózkodik; vagy ennek hiányában c) amelynek a bírósághoz fordulás időpontjában mindkét házastárs állampolgára volt; vagy ennek hiányában d) amelynek a bíróságához fordulnak”.
18. Az 1259/2010 rendelet 10. cikke szerint „[a]mennyiben az 5. vagy a 8. cikk szerint alkalmazandó jog nem rendelkezik a házasság felbontásáról, vagy az egyik házastársnak neme miatt nem biztosít azonos jogokat a házasság felbontásához vagy a különváláshoz, az eljáró bíróság országa szerinti jogot kell alkalmazni”.

19. Az 1259/2010 rendelet (24)–(26) [preambulumbekezdése] szerint: „(24) Egyes esetekben, például ha az alkalmazandó jog nem rendelkezik házasság felbontásáról, vagy az egyik házastársnak neme miatt nem biztosít azonos jogokat a házasság felbontásához, vagy a különváláshoz, mindig az eljáró bíróság országa szerinti jogot kell alkalmazni. Ez azonban nem érintheti a közrendi záradékot. (25) Kivételes körülmények között, a közérdekre vonatkozó megfontolások alapján a részt vevő tagállamok bíróságai számára lehetővé kell tenni a külföldi jog rendelkezésének figyelmen kívül hagyását, ha valamely adott esetben annak alkalmazása nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen lenne az eljáró bíróság országának közrendjével. A bíróságok ugyanakkor nem alkalmazhatják a közrenddel kapcsolatos kivételt egy másik állam joga rendelkezésének figyelmen kívül hagyása céljából, ha ez sértené az Európai Unió Alapjogi Chartáját és különösen annak 21. cikkét, amely a megkülönböztetés minden formájának tilalmáról rendelkezik. (26) Amennyiben e rendelet arra a tényre hivatkozik, hogy a megkeresett bíróság szerinti részt vevő tagállam joga nem rendelkezik a házasság felbontásáról, ezt úgy kell értelmezni, hogy az adott tagállam jogában nem létezik a házasság felbontásának intézménye. Ez esetben a bíróság nem kötelezhető arra, hogy e rendelet alapján kimondja a házasság felbontását. Amennyiben e rendelet arra a tényre hivatkozik, hogy a megkeresett bíróság szerinti részt vevő tagállam joga a szóban forgó házasságot a felbontási eljárás céljából nem tekinti érvényesnek, ezt többek között úgy kell értelmezni, hogy az adott tagállam joga szerint ilyen házasság nem létezik. Ez esetben a bíróság nem kötelezhető arra, hogy e rendelet alapján kimondja a házasság felbontását vagy a különválást”. [eredeti 5. o.]

IV. Az okok, amelyek az eljáró bíróságot arra készítették, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen elő

IV.1 A felek véleménye a Bíróság általi értelmezés tárgyát képező jogkérdést illetően

20. A fellebbező előadta, hogy nem kell a Bírósághoz fordulni tekintettel arra, hogy az 1259/2010 rendelet és a román polgári törvénykönyv rendelkezései nyilvánvalóan egybeesnek, így a bíróságnak figyelembe kellett volna vennie a román polgári törvénykönyv 2600. cikke (2) és (3) bekezdésének rendelkezéseit, amelyek értelmében, ha az alkalmazandó külföldi jog nem teszi lehetővé a házasság felbontását vagy azt rendkívül korlátozott feltételek mellett teszi lehetővé, a román jogot kell alkalmazni abban az esetben, ha a házasság felbontása iránti kérelem előterjesztésének időpontjában a házastársak egyike román állampolgár vagy Romániában rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel. A felperes emellett rámutatott arra, hogy a külföldi jog egyes rendelkezéseinek alkalmazása akkor zárható ki, ha azok az említett rendelet 12. cikke értelmében nem egyeztethetők össze a közrenddel.

IV.2 A Bíróság elé terjesztett kérdés

21. Az uniós jogi probléma meghatározása. A jelen ügyben az uniós jogi probléma tárgyát az 1259/2010 rendelet 10. cikke rendelkezéseinek értelmezése képezi abban az értelemben, hogy tisztázni kell, hogy az „5. vagy a 8. cikk szerint alkalmazandó jog nem rendelkezik a házasság felbontásáról” kifejezést megszorítóan, szó szerint kell-e értelmezni, vagyis az kizárólag arra az esetre vonatkozik, ha az alkalmazandó jog a házasság felbontásáról egyáltalán nem rendelkezik, vagy azt kiterjesztően, vagyis úgy kell értelmezni, hogy az vonatkozik arra az esetre is, ha az alkalmazandó külföldi jog lehetővé teszi a házasság felbontását, de csak rendkívül korlátozott feltételek között, amely feltételekből következően a házasság felbontását kötelezően a különválás megállapítása iránti olyan eljárásnak kell megelőznie, amely eljárás vonatkozásában az eljáró bíróság országa szerinti jog nem tartalmaz egyenértékű eljárásjogi rendelkezéseket.
22. Szükségesség a jogvita elbírálása szempontjából (a meghatározott uniós jogi probléma relevanciája). A kérdést előterjesztő bíróság az „5. vagy a 8. cikk szerint alkalmazandó jog nem rendelkezik a házasság felbontásáról” kifejezés értelmezésétől függően a jogvitára alkalmazandó anyagi jogra, vagyis az olasz jogra vagy az eljáró bíróság országa szerinti jogra, vagyis a román jogra tekintettel végez majd értékelést.
23. [omissis] **[eredeti 6. o.]**
24. [omissis] [ismételten a (24)–(26) preambulumbekkezdés szerepel]
25. A 10. cikkben szereplő, a „nem rendelkezik a házasság felbontásáról” kifejezés értelmezésének módjától függően a következő eltérő következtetésekre lehet jutni:
26. A megszorító értelmezés tehát annak megállapítására vezet, hogy az olasz anyagi jogot kell alkalmazni, ami a nemzeti ítélezési gyakorlatban a bíróságokat arra készítette, hogy arra hivatkozással utasítsanak el egyes kérelmeket, hogy azok (különválás iránti kérelem esetén) elfogadhatatlanok vagy (a házasság felbontása iránti kérelemnek a különválás olasz jog szerinti hivatalossá tételét megelőző benyújtása esetén) idő előttiek, illetve megalapozatlanok mint a jelen ügyben, amelyben az elsőfokú bíróság elemzésében arra utalt, hogy a felek előzetesen nem váltak külön és arra is, hogy az ilyen különválás nem fogadható el, mivel a különválási eljárásról a román jogi szabályozás nem rendelkezik. Másképpen megfogalmazva: mivel az eljárásjogi akadályok abból származnak, hogy a román jog nem tartalmaz a különválási eljárásra vonatkozó szabályozást, eljárásjogi határozatot kellett hozni anélkül, hogy a kérelem érdemi vizsgálatára lehetőség lett volna.
27. Az említett kifejezés olyan kiterjesztő értelmezése – amely szerint az arra az esetre is vonatkozik, ha az alkalmazandó külföldi jog lehetővé teszi a házasság felbontását, de csak rendkívül korlátozott feltételek között, amely feltételekből következően a házasság felbontását kötelezően a különválás megállapítása iránti

olyan eljárásnak kell megelőznie, amely eljárás vonatkozásában az eljáró bíróság országa szerinti jog nem tartalmaz egyenértékű eljárásjogi rendelkezéseket – az eljáró bíróság országa szerinti jog, vagyis a román jog alkalmazását eredményezi, mivel a házastársak olyan román állampolgárok, akik Romániában kötöttek házasságot.

28. A jelen ügyben ezért a szükséges értelmezés függvényében kell meghatározni az alkalmazandó anyagi jogot.
29. A kérdést előterjesztő bíróság az elvégzett keresések alapján a Bíróság ítélkezési gyakorlatában nem talált az 1259/2010 rendelet 10. cikkének értelmezésével kapcsolatos ügyet.

V. Végkövetkeztetések. Eljárásjogi intézkedések

30. A Tribunalul (törvényszék) úgy ítéli meg, hogy a fellebbezési kérelem elbírálása a fent említett jogkérdés Bíróság általi értelmezésétől függ.
31. Az ügy Bíróság elé terjesztésének szükségességét illetően a Tribunalul (törvényszék) – azon feltételen túl, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésnek az ügy eldöntéséhez szükséges jogkérdések megválaszolása tekintetében relevánsnak kell lennie – először is megjegyzi, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben **[eredeti 7. o.]** hivatkozott uniós jogszabályt még nem értelmezték, ennél fogva jelen bíróság nem mentesül az előzetes döntéshozatalra utalás kötelezettsége alól (lásd ebben az értelemben: 1963. március 27-i [Da Costa] ítélet, [28/62–30/62, EBHT 1963.], 63. o.).
32. A Tribunalul (törvényszék) úgy ítéli meg, hogy az uniós jog helyes alkalmazása a jelen ügyben nem olyan nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizár, és ennek következtében eltekinthetne attól, hogy az uniós jog értelmezésével kapcsolatban előtte felmerült kérdést a Bíróság elé terjessze (Intermodal Transports ítélet, C-495/03, EU:C:2005:552, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), és hogy a saját felelősségére határozzon (Cilfit és társai ítélet, 283/81, EU:C:1982:335, 16. pont). Ennél fogva a jelen ügyben nem alkalmazható az *acte clair* doktrína.
33. A jelen jogvita keretében meghozandó ítélet az egész belső jogorvoslati rendszer szempontjából meghatározó, ennél fogva az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkének harmadik bekezdése alapján a fent hivatkozott feltételek mellett a Tribunalulnak (törvényszék) az eljárás szempontjából releváns uniós szabályozás értelmezése végett a Bírósághoz kell fordulnia.
34. [omissis] [az eljárás felfüggesztésének elrendelése]

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN

A TÖRVÉNY NEVÉBEN

A KÖVETKEZŐKÉPPEN RENDELKEZIK:

Az 1259/2010 rendelet 10. cikke rendelkezéseinek – amelyek szerint „[a]mennyiben az 5. vagy a 8. cikk szerint alkalmazandó jog nem rendelkezik a házasság felbontásáról, vagy az egyik házastársnak neme miatt nem biztosít azonos jogokat a házasság felbontásához vagy a különváláshoz, az eljáró bíróság országa szerinti jogot kell alkalmazni” – értelmezése tárgyában előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt az Európai Unió Bírósága elé annak tisztázása céljából, hogy a „8. cikk szerint alkalmazandó jog nem rendelkezik a házasság felbontásáról” kifejezést:

– megszorítóan, szó szerint kell-e értelmezni, vagyis az kizárólag arra az esetre vonatkozik, ha az alkalmazandó jog a házasság felbontásáról egyáltalán nem rendelkezik, vagy azt kiterjesztően, vagyis úgy kell értelmezni, hogy az vonatkozik arra az esetre is, ha az alkalmazandó külföldi jog lehetővé teszi a házasság felbontását, de csak rendkívül korlátozott feltételek között, amely feltételekből következően a házasság **[eredeti 8. o.]** felbontását kötelezően a különválás megállapítása iránti olyan eljárásnak kell megelőznie, amely eljárás vonatkozásában az eljáró bíróság országa szerinti jog nem tartalmaz egyenértékű eljárásjogi rendelkezéseket.

[omissi]

[omissis]

[omissis] [eljárás és aláírások]